

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020.
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: INFOLex (POCA/491/126354)

RECTIFICAREA ACTELOR NORMATIVE* (I)

Consacrarea pe plan legislativ a rectificării s-a impus cu necesitate pentru a nu se ajunge la situația în care autoritățile publice emitente să modifice sau să completeze anumite acte normative prin întrebuițarea altor procedee și metode, altele decât cele legal uzitate în mod obișnuit în acest sens.

Rectificarea (denumire juridică asemănătoare în majoritatea țărilor francofone: franceză *rectificatif*, italiană *rettifica*, portugheză *retificação*, dar în spaniolă *corrección de errores*) este sinonimă cu *erata* (din lat. *erratum*, adică „greșeală”) sau *corrigenda* (din lat. *corrigere errorem* - „a corecta, a repara o greșeală”) din domeniul cărților tipărite, toate însemnând o corectare minoră a unui text publicat. În general, se admite că editorii emit o *erata* pentru o eroare de producție (adică o greșeală produsă în timpul procesului de publicare) și o *corrigenda* pentru eroarea unui autor.

În ceea ce privește rectificarea, ca regulă generală, în cazul în care un text publicat în Jurnalul Oficial conține o greșeală de tipar sau o eroare materială (de exemplu, o eroare de redactare sau imprimare), autoritatea publică emitentă publică o rectificare în Jurnalul Oficial pentru a corecta eroarea care afectează textul publicat. Trebuie subliniat faptul că rectificarea este o operațiune subsecventă publicării actului normativ care constituie obiectul unei astfel de cereri. Practic, nici o îndreptare a vreunei erori materiale survenite anterior publicării actului în gazeta oficială a statului, indiferent de momentul traseului legislativ (inițiere, elaborare, dezbatere, adoptare), nu intră sub incidența procedurii rectificării, atâta timp cât actul normativ în cauză nu a fost încă publicat.

În Uniunea Europeană, „Ghidul de redactare interinstituțional”, în partea întâi dedicată Jurnalului Oficial, stabilește că rectificările apar întotdeauna la sfârșitul Jurnalului Oficial, deoarece acestea pot fi publicate doar în anumite versiuni lingvistice și pot fi diferite de la o versiune lingvistică la alta (aceasta este, de altfel, singura secțiune a Jurnalului Oficial care nu este sinoptică). Rectificărilor nu li se atribuie un număr.

Exemple:

- versiunea în limba română: *Rectificare la Regulamentul delegat (UE) 2016/1178 al Comisiei din 10 iunie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru obligația de compensare (JO L 195, 20.7.2016);*
- versiunea în limba engleză: *Corrigendum to Commission Delegated Regulation (EU) 2016/1178 of 10 June 2016 supplementing Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council with regard to regulatory technical standards on the clearing obligation (OJ L 195, 20.7.2016);*
- versiunea în limba franceză: *Rectificatif au règlement délégué (UE) 2016/1178 de la Commission du 10 juin 2016 complétant le règlement (UE) n° 648/2012 du Parlement européen et du Conseil par des normes techniques de réglementation en ce qui concerne l'obligation de compensation (JO L 195 du 20.7.2016);*
- versiunea în limba italiană: *Retifica del regolamento delegato (UE) 2016/1178 della Commissione, del 10 giugno 2016, che integra il regolamento (UE) n. 648/2012 del Parlamento europeo e del Consiglio per quanto riguarda le norme tecniche di regolamentazione sull'obbligo di compensazione (GU L 195 del 20.7.2016);*
- versiunea în limba portugheză: *Retificação do Regulamento Delegado (UE) 2016/1178 da Comissão, de 10 de junho de 2016, que complementa o Regulamento (UE) n.º 648/2012 do Parlamento Europeu e do Conselho no que respeita às normas técnicas de regulamentação relativas à obrigação de compensação (JO L 195 de 20.7.2016);*
- versiunea în limba spaniolă: *Corrección de errores del Reglamento Delegado (UE) 2016/1178 de la Comisión, de 10 de junio de 2016, por el que se completa el Reglamento (UE) n.º 648/2012 del Parlamento Europeo y del Consejo en lo que respecta a las normas técnicas de regulación relativas a la obligación de compensación (DO L 195 de 20.7.2016).*

Din „Regulamentul de procedură al Parlamentului European”, art. 193 referitor la textele adoptate prevede că procedura rectificării se aplică atunci când, pentru a asigura coerența și calitatea textului în conformitate cu dorința exprimată de Parlament, sunt necesare adaptări care depășesc nivelul corectării greșelilor de dactilografie sau al corecturilor menite să asigure concordanța între toate versiunile lingvistice, precum și corectitudinea lingvistică și coerența terminologică a acestora. Art.231 consacrat rectificării statuează etapele și modalitățile realizării acestei proceduri. Astfel, atunci când este identificată o eroare într-un text adoptat de Parlament, Președintele, după caz, transmite comisiei competente un proiect de rectificare, iar când este identificată o eroare într-un text adoptat de Parlament și asupra căruia s-a ajuns la un acord cu alte instituții, Președintele caută să obțină acordul acestor instituții cu privire la corecturile necesare înainte de a transmite comisiei competente proiectul de rectificare. Comisia competentă examinează proiectul de rectificare și îl prezintă Parlamentului în cazul în care consideră că a intervenit o eroare, care poate fi corectată în modul propus.

Rectificarea se anunță în următoarea perioadă de sesiune. Rectificarea se consideră aprobată, cu excepția cazului în care, în termen de 24 de ore de la anunțarea acesteia, un grup politic sau un număr de deputați care atinge cel puțin pragul redus prezintă o cerere de supunere la vot. În cazul în care rectificarea nu este aprobată, aceasta se retrimită comisiei competente, care poate să propună o rectificare modificată sau să închidă procedura.

Rectificările adoptate se publică în același mod ca și textul la care acestea se referă în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

În România, necesitatea acestei operațiuni a rectificării a fost cunoscută de la începuturile procesului de tipărire a actelor normative, când s-a constatat și natura diferită a acestor erori, de la simple semne de punctuație până la erori care aduceau modificări de fond în textul publicat.

După publicarea și republicarea actelor normative în Monitorul Oficial al României, Partea I, la momentul punerii în practică a prevederilor acestora se pot constata, de către inițiatorii actelor normative, anumite greșeli, care sunt de natură a crea dificultăți, confuzii și inadvertențe în procesul de interpretare și de aplicare a reglementărilor în cauză. (A se vedea și Ioan Vida – *op.cit.*, p.237-247)

Aceste greșeli apar, de obicei, în procesul de tehnoredactare, fiind simple erori de dactilografie, sau pot avea cauze complexe, cum ar fi:

- a) neincluderea, în textul final al actului a tuturor amendamentelor însușite de organul emitent;
- b) transmiterea la Monitorul Oficial, în vederea publicării, a unor texte care constituie variante anterioare ale proiectelor și/sau care nu corespund în totalitate cu cele adoptate;
- c) circuitul îndelungat pe care îl parcurge proiectul de act normativ, precum și numeroasele modificări propuse în cadrul comisiilor de specialitate ale celor două Camere ale Parlamentului;
- d) erori de gramatică și de ortografie, dar care pot împiedica asupra înțelegerii textului;
- e) în cazul actelor internaționale, neconcordanțe între textul original și textul tradus în limba română, prin omisiunea unor termeni, neechivalența unor noțiuni etc.

În lumina reglementării legale din țara noastră, rectificarea poate fi definită ca o operațiune juridică oficială, prin intermediul căreia se corectează o eroare materială din cuprinsul unui act normativ, constatată după publicarea actului în Monitorul Oficial al României, prin publicarea textului rectificat în Monitor.

În prezent, materia în discuție este reglementată de art.71 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, care prevede că, în cazul în care după publicarea actului normativ se descoperă erori materiale în cuprinsul său, se procedează la publicarea unei note cuprinzând rectificările necesare, la alineatul (2) interzicându-se modificarea prevederilor unor acte normative prin recurgerea la operațiunea de rectificare, care trebuie limitată numai la erorile materiale.

Se prevede, în continuare, că rectificarea se face la cererea organului emitent, cu avizul Consiliului Legislativ. Legea nr.73/1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ, republicată, prevede, de asemenea, la art.5 alin. (3), că rectificările ce se propun a fi aduse unor acte normative după publicarea acestora, în cazul descoperirii de erori materiale, sunt avizate, în condițiile legii, de Consiliul Legislativ. Publicarea rectificărilor de acte normative în Monitorul Oficial al României, Partea I, se face numai cu avizul Consiliului Legislativ.

Hotărârea Guvernului nr.561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării reglementează rectificarea la art.59 din Regulament, prevăzându-se că, în cazul în care, după publicarea actelor normative adoptate de Guvern, se descoperă erori materiale în cuprinsul acestora, se procedează la publicarea unei note cuprinzând rectificările necesare.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că rectificarea textelor actelor normative adoptate de Guvern se face cu avizul Consiliului Legislativ, la cererea Secretariatului General al Guvernului. În acest sens, autoritățile publice inițiatoare ale proiectelor de acte normative care conțin erori materiale au obligația de a transmite Secretariatului General al Guvernului textele vizate, în forma rectificabilă, justificând necesitatea îndreptării erorii materiale, cu solicitarea de a dispune rectificarea necesară în conformitate cu dispozițiile Legii nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

De asemenea, Legea nr.202/1998 privind organizarea Monitorului Oficial al României prevede, la art.17, că în cazul în care, după publicarea actului normativ, se descoperă erori materiale, la cererea organului emitent, adresată Secretariatului General al Guvernului, se procedează la publicarea unei rectificări, care se

face cu avizul prealabil al Consiliului Legislativ. Prin lege, se interzice, sub sancțiunea nulității, modificarea prevederilor unor acte normative prin recurgerea la operațiunea rectificării.

Ordinul nr.591 din 30 iunie 2012 al secretarului general al Guvernului privind procedurile publicării, republicării și rectificării, precum și ale publicării în numere speciale, cu tiraj limitat, a actelor în Monitorul Oficial al României reiterează ideea, în art.12, că, în cazul în care după publicare se descoperă erori materiale, se procedează la publicarea unei rectificări, pe baza cererii emitentului.

Concret, ordinul precizează că cererea emitentului, semnată de conducătorul sau de locțiitorul acestuia, iar în cazul actelor Parlamentului, ale Președintelui României și ale Guvernului României, de persoanele anume desemnate din cadrul acestor autorități publice, se adresează Secretariatului General al Guvernului, cu respectarea prevederilor art.71 din Legea nr.24/2000, republicată. Cererea trebuie să indice, în mod clar, actul supus rectificării, numărul și data Monitorului Oficial al României, Partea I, în care a fost publicat, eroarea materială, cu explicațiile necesare, precum și conținutul rectificării. Secretariatul General al Guvernului transmite cererea de rectificare Consiliului Legislativ, spre avizare. Acesta transmite avizul său către Secretariatul General al Guvernului în termen de cel mult 3 zile de la primirea cererii de rectificare a actului normativ.

Secretarul general al Guvernului dispune publicarea rectificării și transmiterea, de îndată, către regia autonomă a cererii de rectificare, împreună cu avizul Consiliului Legislativ, pe bază de semnătură în condica de predare-primire. În cazul în care Consiliul Legislativ avizează negativ cererea de rectificare, aceasta, împreună cu avizul Consiliului Legislativ, se restituie emitentului de către Secretariatul General al Guvernului.

Regia Autonomă *Monitorul Oficial* procedează la publicarea rectificării, pe baza avizului Consiliului Legislativ, în termen de cel mult 5 zile de la primire. Dacă ulterior se constată că rectificarea solicitată nu privește o eroare materială, răspunderea revine organului emitent care a solicitat rectificarea actului respectiv.

Potrivit art.15 din Ordinul Secretariatului General al Guvernului nr.591/2012, în cazul în care, după publicarea unor acte administrative individuale, care nu sunt supuse avizării Consiliului Legislativ, se descoperă erori materiale, emitentul înaintează Secretariatului General al Guvernului o cerere de rectificare. Cererile de rectificare a Hotărârilor Guvernului care nu au caracter normativ și care nu au fost avizate în stadiul de proiect de către Consiliul Legislativ se adresează Secretariatului General al Guvernului de către autoritatea publică inițiativă. Atestarea neavizării de către Consiliul Legislativ se face la cererea Secretariatului General al Guvernului.

Trebuie precizat că este de esență rectificării de a nu modifica sau completa actele normative, din acest fapt rezultând astfel că între aceste trei operațiuni există o distincție fermă și clară de regim juridic. Pot constitui obiect al cererii de rectificare numai acele greșeli pe care le definește „erori materiale”, a căror îndreptare nu presupune schimbarea sensului inițial al prevederilor supuse operațiunii de rectificare. Natura acestor erori materiale este diferită, de la simpla îndreptare a unei cifre sau litere până la eliminarea unor sintagme inserate în mod greșit la momentul tehnoredactării textelor.

Referitor la numărul greșelilor care pot constitui obiectul unei singure cereri de rectificare, este recomandabil ca acesta să nu fie prea mare, atât pentru operativitate și celeritate în soluționarea cererii, cât și pentru a fi evitată situația introducerii unor propuneri de modificare sau completare a textului. De asemenea, din aceleași motive, întinderea textului propus a fi rectificat trebuie să fie redusă, limitându-se, de regulă, la o cifră, un cuvânt sau cel mult la o expresie. (Sorin Popescu, Victoria ăndăreanu – *op.cit.*, p.263-264).

În practică, s-au întâlnit multe cazuri în care, sub forma unei cereri de rectificare, se propunea de fapt modificarea sau completarea textelor actelor normative, prin înlocuirea unor cifre, cuvinte sau sintagme, înlocuiri care, la o studiere atentă a textului, schimbau sensul inițial al acestuia, având, de asemenea, repercusiuni în ceea ce privește punerea în aplicare a prevederilor în cauză. (Sorin Popescu, Cătălin Ciora, Victoria ăndăreanu – *op.cit.*, p.158).

De asemenea, s-a întâmplat ca cererile de rectificare să nu fie redactate în condițiile stabilite prin normele legale, să nu fie deloc sau suficient motivate, să nu se precizeze clar temeiurile care stau la baza solicitării ori să fie prezentate drept cazuri de „erori materiale” propuneri de evidente modificări ale actelor normative. În alte situații, rectificările au privit îndreptarea unui număr relativ mare de asemenea greșeli, câteodată după o perioadă foarte lungă de la adoptarea actului, de chiar 3-4 ani. (*idem*, p.157). (Va urma)

Expert media Florin FĂINIȘI

*Parțial, subiectul a fost tratat în comunicarea *Procedures for the correction of normative acts in the Romano-Germanic legal system*, prezentată la ediția a 6-a a Conferinței Internaționale *Law and Social Order / Drept și Ordine Socială*, organizată la Constanța, 20-21 octombrie 2017, de Facultatea de Științe Juridice și Științe Economice Constanța, Universitatea Spiru Haret în colaborare cu Colegiul de Drept din cadrul Universității de Stat din Michigan, SUA.

INFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

